

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:802

av Ingela Nylund Watz och Serkan Köse (båda S)

Värdigt eget boende för nyanlända flyktingar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra situationen för nyanlända flyktingar genom att införa ett så kallat värdigt eget boende, VEBO, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har i sin budget slagit fast att alla Sveriges kommuner måste ta ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet och kommer att utarbeta en modell för att förverkliga detta. Den solidariska fördelningen avser att omfatta flyktingar som vid ankomsten blir anvisade plats i så kallade anläggningsboenden (ABO) hänsyn kommer att tas till de kommuner som redan idag och sedan flera år tillbaka tar ett stort ansvar för flyktingmottagandet. Det så kallade etableringsstödet för nyanlända kommer också att höjas avsevärt. Detta är mycket glädjande besked från regeringen.

Sverige har idag i praktiken två mottagningssystem för asyl- och flyktingmottagande: ett för anläggningsboende (ABO) och ett där de nyanlända ordnar sitt eget boende (EBO). Staten, som bär ansvaret för flyktingmottagandet, hanterar dock i praktiken idag bara 70 procent av mottagandet genom sina myndigheter Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och länsstyrelserna. De resterande 30 procenten hanteras av de kommuner som tar emot så kallade EBO-flyktingar, vilket utgör ett genomsnitt. I Stockholms län utgör EBO-flyktingarna i praktiken 85 %, medan staten genom anläggningsboendena svarar för ca 11 procent. Resterande 4 procent utgörs av nyanlända med otrygga och tillfälliga boenden.

Ett fåtal av Sveriges kommuner tar ett oproportionerligt stort ansvar för flyktingmottagandet i dag, vilket har lett till en ohållbar situation. Bakgrunden till den

uppkomna situationen är möjligheten att uppge att man ordnat eget boende vid ankomsten – en möjlighet som ter sig fullt rimlig givet att alla kommuner i Sverige tog sin del av ansvaret. Så är nu inte fallet vilket lett till att några kommuner i landet hanterat en i grunden ohållbar situation. Trångboddheten ökar dramatiskt, planeringsförutsättningarna är svåra och de ekonomiska påfrestningarna mycket kännbara. Arbetslösheten biter sig fast, försörjningsstödet blir långvarigt och barnen blir särskilt drabbade.

Södertälje kommun är den kommun i landet som jämfört med sin befolkningsstorlek tar emot flest nyanlända – en situation som kommer att förstärkas när flyktingströmmen till Sverige nu ökar. Kommunen har under 2014 presenterat ett förslag till en ny form för mottagandet av nyanlända, under benämningen ”Värdigt eget boende”. Förslaget innebär i korthet att den asylsökandes rätt att välja sin bosättningsform kvarstår men att en kontroll görs av socialtjänsten för att säkerställa att förhållandena i det angivna boendet är värdiga. Kontrollen görs innan en person flyttar till kommunen och riktas mot uthyraren. Om kontrollen ger vid handen att det egna boendet inte kan anses som värdigt ska den asylsökande erbjudas ett annat boende genom Migrationsverkets försorg. Beslutet om ett icke-värdigt eget boende ska kunna överklagas till förvaltningsrätten.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har också föreslagit åtgärder för att skapa en jämnare fördelning av asyl- och flyktingmottagandet och bland annat förordat att ett eget boende måste godkännas av Migrationsverket i samråd med kommunen.

Regeringens besked om att alla kommuner måste ta ansvar för flyktingmottaganden är efterlängtat och välkommet. Vi menar dock att frågan om situationen för de flyktingar som väljer eget boende vid ankomsten till Sverige också måste få en lösning. Det är helt naturligt att många nyanlända söker sig till sina nära men samtidigt leder detta allt för ofta till sociala påfrestningar. Boendena hamnar oftast i områden med hög arbetslöshet och hög andel invånare som uppbär försörjningsstöd och där normen inte längre är arbete utan arbetslöshet och social utsatthet. På så sätt ges inte de som söker en fristad i Sverige de bästa möjliga förutsättningarna att skapa sin egen framtid.

Ingela Nylund Watz (S)

Serkan Köse (S)